

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci

žalobkyně: A. G.
ev. č. X, X
státní příslušnost X
t. č. pobytem X

zastoupené Mgr. Tomáš Pfeifer, LL. M., advokát
sídlem Křenová 504/53, 602 00 Brno

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra ČR
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 2. 2024, č. j. OAM-1737/ZA-ZA11-D02-2023,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) brojila žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 2. 2024, č. j. OAM-1737/ZA-ZA11-D02-2023 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tím žalovaný zastavil řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění

pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neboť státem příslušným k posouzení žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu je Italská republika podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“ nebo „dublinké nařízení“). Žádost o udělení mezinárodní ochrany je tak nepřipustná podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

II. Napadené rozhodnutí

2. V napadeném rozhodnutí doručeném žalobkyni dne 21. 3. 2024 žalovaný shrnul skutkový stav věci plynoucí zejména ze záznamu o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 4. 1. 2024 a z protokolu k pohovoru k uvedené žádosti z téhož dne. Žalobkyně mj. uvedla, že z Ruska vycestovala letecky dne 22. 12. 2023 přes Istanbul do Milána, odkud poté pokračovala do ČR osobním vozem své sestry, která na ni a jejího syna v Italské republice čekala. Žalobkyně sdělila, že trpí vysokým krevním tlakem a z toho důvodu užívá léky. V minulosti se pak ve vlasti rovněž podrobila několika operacím. V ČR žádá žalobkyně o mezinárodní ochranu proto, že zde žije její sestra. Od ČR žalobkyně nic nepotřebuje, žádá jen povolení zde žít. Její syn obdržel v Rusku předvolání do armády, které nepřevzal, pročez začal být pronásledován. Následně žalobkyně syna schovala a zařídila vycestování z Ruska do ČR.
3. Žalovaný vyhodnotil žalobkyní poskytnuté informace a po konstataci aplikovatelnosti nařízení Dublin III posuzoval jednotlivá kritéria pro určení příslušnosti členského státu EU k provedení a dokončení azylového řízení. Dospěl k závěru, že na případ žalobkyně je nezbytné uplatnit kritérium upravené v čl. 12 nařízení Dublin III. Z předloženého cestovního dokladu Ruské federace č. 766043355 plyne, že žalobkyni bylo Italskou republikou vydáno schengenské vízum č. ITA043916011 s platností do 29. 12. 2023. Z toho důvodu žalovaný požádal dne 12. 1. 2024 Itálii o převzetí příslušnosti k posouzení azylové žádosti žalobkyně podané v ČR. Italská republika uznala svou příslušnost k věcnému posouzení žádosti přípisem ze dne 22. 1. 2024.
4. Následně se žalovaný zabýval otázkou, zda v případě Italské republiky existují závažné důvody domnívat se, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a podmínky přijetí žadatelů, které by dosahovaly možného rizika nelidského nebo ponižujícího zacházení. V tomto ohledu žalovaný vycházel zejména z Informace OAMP: Itálie: Azylový systém ze dne 31. 7. 2023 obsahující poznatky a údaje k řízení o mezinárodní ochraně, azylových střediscích, dublinkém systému a počtech žádostí o mezinárodní ochranu.
5. Z uvedené informace žalovaný zjistil, že v rámci azylového řízení je s žadatelem provedeno několik pohovorů za přítomnosti tlumočníka a v určitých případech má žadatel právo na tzv. prioritní řízení. Odvolání proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany lze v Itálii podat do 30 dnů (15 dnů v případě zrychleného řízení). Žadatel může využít právní pomoci hrazené vlastními prostředky nebo může využít pomoc nevládních organizací poskytujících právní služby. Z dané informace taktéž vyplývá, že v Itálii existuje řada organizací zabývajících se pomocí obětem obchodování s lidmi či nucené prostituce. Italská legislativa pak ustanovila i speciální ochranné mechanismy, jako je např. udělení legálního pobytu z humanitárních důvodů pro oběti násilí a extrémních forem vykořisťování. Žalovaný uvedl, že podle dublinkého nařízení

je Italská republika povinná v souladu se základními zárukami a zásadami azylového práva posoudit azylovou žádost žalobkyně objektivně a nestranně.

6. Žalovaný zároveň uvedl, že na úrovni Soudního dvora EU (dále jen „SDEU“) ani Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) nebylo vydáno žádné závazné rozhodnutí pro členské státy EU ani smluvní státy Rady Evropy, jež by aktuálně jednoznačně deklarovalo systematické nedostatky v řízení o mezinárodní ochraně a procesu přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu v Itálii, které by dosahovaly intenzity nelidského nebo ponižujícího zacházení ve smyslu Listiny základních práv EU. Právní závěry obsažené v rozsudku ESLP ze dne 4. 11. 2014 ve věci *Tarakhel proti Švýcarsku*, stížnost č. 29217/12, se pak v případě žalobkyně neuplatní, neboť tato je zletilou osobou.
7. Mimoto žalovaný poukázal na skutečnost, že ani Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) nevydal žádné stanovisko požadující, aby se členské státy zdržely transferů žadatelů o azyl do Itálie. Žalovaný si pro účely posouzení věci obstaral též poslední vyjádření UNHCR k situaci v Itálii obsažené v doporučeních UNHCR z července 2013. To jednoznačně hovoří o zlepšení situace v Italské republice oproti předcházejícím letům, a to jak v oblasti přijímacích podmínek žadatelů, tak z hlediska kvality řízení o mezinárodní ochraně a dodržování dalších standardů společného evropského azylového systému (SEAS).
8. Žalovaný nezjistil žádné jiné objektivní a aktuální informace potvrzující jakékoliv závažné riziko ve smyslu mezinárodních závazků při návratu žadatelů do Itálie. Zdůraznil, že Italská republika je členem EU a státní moc v Itálii dodržuje právní předpisy a lidská práva a je schopná zajistit dodržování lidských práv a právních předpisů i ze strany nestátních subjektů. Itálie ratifikovala a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, jakož i umožňuje činnost právníkům osobám, které na dodržování těchto práv dohlíží. Itálie je považována za bezpečnou zemi původu nejen ČR, nýbrž i ostatními státy EU. Skutečnost, že v Itálii ročně požádají o mezinárodní ochranu tisíce uprchlíků, dle žalovaného dokládá absenci obav žadatelů z tamního azylového systému.
9. K možnosti aplikace čl. 17 dublinského nařízení žalovaný uvedl, že žalobkyně je osobou zletilou a nelze ji považovat za osobu závislou na pomoci jiné osoby. Zároveň zdůraznil, že k posouzení azylové žádosti jejího syna je stejně tak příslušná Italská republika. Převzetí odpovědnosti nemá sloužit ke zvýšení komfortu žadatelů. Žalovaný vzal při svém rozhodování v potaz, že na území ČR žije sestra žalobkyně, nicméně konstatoval, že tato může žalobkyni a jejímu synovi pomáhat i po jejich přemístění do Itálie. K aktivaci čl. 17 dublinského nařízení proto žalovaný neshledal důvody.
10. Ze shora uvedených důvodů žalovaný uzavřel, že byly dány podmínky pro zastavení azylového řízení pro nepřipustnost žádosti o mezinárodní ochranu, neboť příslušným členským státem k posouzení žádosti žalobkyně je Italská republika.

III. Žaloba

11. Žalobkyně je přesvědčena, že byla v řízení o udělení mezinárodní ochrany zkrácena na svých právech tím, že žalovaný nedostatečně posoudil možnosti jejího předání do Itálie s ohledem na čl. 3 odst. 2 ve spojení s čl. 17 nařízení Dublin III.
12. Dle žalobkyně žalovaný nerespektoval judikaturu správních soudů, dle níž jsou správní orgány povinny zabývat se v případě předávání žadatele do jiného členského státu EU

vždy i existencí systematických nedostatků v tomto státě. Posouzení přijímacích podmínek italského azylového systému obsažené v napadeném rozhodnutí je značně formální a zcela obecné. Žalovaný si je ze své vlastní úřední činnosti vědom, že po dlouhou dobu nebyly transfery do Itálie členskými státy prováděny z důvodu nevyhovujících přijímacích podmínek, přičemž ve svém rozhodnutí dostatečně neprokázal, že se podmínky v Itálii zlepšily natolik, aby mohly být transfery opět prováděny.

13. Žalobkyně se domnívá, že i nadále panují velké obavy o situaci žadatelů v Italské republice. Dle zpráv organizace ECRE se Itálie především z důvodu nedostatečného financování dlouhodobě potýká s nedostatkem ubytovacích kapacit, v důsledku čehož místní úřady odmítaly žádosti o ubytování nebo je zcela ignorovaly. K situaci žadatelů navracených do Itálie na základě nařízení Dublin III pak zprávy uvádí, že dublinští navrátilci jako žadatelé o azyl nemají nově přístup do druhé úrovně systému (SAI). Ubytování je poskytnuto pouze zranitelným osobám, přičemž pro dublinské navrátilce nejsou v přijímacím systému vyhrazena žádná místa. Mnoho uprchlíků je proto nuceno pobývat v neoficiálních táborech či objektech izolovaných od zbytku společnosti.
14. Strukturální problémy s ubytovacími kapacitami v Itálii potvrzuje i zpráva AIDA, dle které jsou žadatelé o mezinárodní ochranu odkázáni na velká centra a dočasná zařízení, kde mají přístup pouze k základním službám, které neobsahují např. podporu v integraci, pomoc při hledání zaměstnání či profesní školení. Dublinští navrátilci se zpravidla dostávají do systému dočasné pomoci (CAS), neboť místa v centrech SAI jsou velmi omezená a jsou přednostně poskytována stávajícím držitelům mezinárodní ochrany. Vzhledem k vysoké míře nezaměstnanosti v Itálii je pro žadatele rovněž velmi těžké nalézt práci. Tu většinou seženou na černém trhu, kde dochází k nedodržování jejich práv. Legální práce, jež si žadatelé zvládnou najít, jsou pak nedostatečně placené, dočasné a nestačí k zaplacení ubytování a uživení rodiny.
15. Konečně žalobkyně žalovanému vytýkala, že se měl důkladněji zabývat možnou aplikací čl. 17 dublinského nařízení v kontextu toho, že má na území ČR sestru, jež jí může poskytovat zázemí a pomoc.
16. Pro shora uvedená pochybení žalobkyně krajskému soudu navrhla, aby napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

17. Žalovaný ve vyjádření popřel oprávněnost námitek žalobkyně, neboť neprokazují, že by porušil kterékoliv z ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, zákona o azylu či nařízení Dublin III. Napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu s právními předpisy a je věcně správné. V případě žalobkyně bylo nezbytné aplikovat kritérium upravené v čl. 12 nařízení Dublin III, podle kterého je státem příslušným k posouzení její azylové žádosti Italská republika.
18. V reakci na obsah žalobních námitek potom žalovaný zdůraznil, že se v napadeném rozhodnutí zabýval existencí systémových nedostatků v azylovém řízení či podmínkách přijetí žadatelů, jež by s sebou mohly nést riziko nelidského či ponižujícího zacházení. Při posuzování systémových nedostatků v Itálii žalovaný vycházel z informace OAMP: Itálie: Azylový systém ze dne 31. 7. 2023, z níž je zřejmé, že italský azylový systém je koherentní se systémem v ČR a zároveň plně v souladu s normami

EU. V podrobnostech pak žalovaný odkázal na obsah správního spisu a odůvodnění napadeného rozhodnutí.

19. Dle přesvědčení žalovaného není Itálie státem, o němž lze *apriori* předpokládat, že by v něm docházelo k systémovým nedostatkům při azylových řízeních dosahujících rizika nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu Listiny základních práv EU. Žalovaný s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2018, č. j. 9 Azs 17/2018-28, připomněl, že v případě většiny členských států EU nelze říci, že by trpěly systémovými nedostatky. Z daného rozsudku lze dovodit, že se mezi státy EU uplatní zásada vzájemné důvěry nad dodržováním lidských práv i s ohledem na individuální charakteristiky posuzovaného případu.
20. Žalovaný se v řízení o udělení mezinárodní ochrany zabýval všemi skutečnostmi, jež žalobkyně při pohovoru k žádosti poskytla. Žalobkyně nesdělila žádné prokazatelné negativní skutečnosti, které by jí v přemístění do Itálie bránily. Skutečnost, že v ČR žije sestra žalobkyně, kladný vztah žalobkyně k ČR ani obavy z nástupu jejího syna do armády po návratu do Ruska nepředstavují relevantní námitku proti italskému azylovému řízení ani samotnému pobytu v Itálii. Veškeré námitky vůči systémovým nedostatkům v Itálii žalobkyně poprvé uplatnila až v žalobě, přičemž v ní vyjádřené požadavky na rozhodnutí jsou ve zjevném nepoměru ke skutečnostem sděleným žalobkyní ve správním řízení.
21. Žalovaný setrval na svém názoru, že okolnosti řešené věci nenasvědčují nutnosti aplikace čl. 17 nařízení Dublin III. Upozornil, že dané ustanovení představuje diskreční oprávnění členského státu a není soudně vynutitelné. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu má být užití daného ustanovení vyhrazeno jen vskutku výjimečným případům, jichž bude v porovnání s celkovým obvyklým počtem řešených žádostí o azyl výrazná menšina. V případě žalobkyně se o takový výjimečný případ nejedná. V této souvislosti žalovaný poukázal i na četnou judikaturu SDEU, z níž vyplývá, že povaha čl. 17 dublinského nařízení je fakultativní a ponechává plně na uvážení členského státu, zda převezme a posoudí předloženou žádost o mezinárodní ochranu, i když k tomu není příslušný dle kritérií pro určení členského státu. Za situace, kdy žaloba obsahuje jen obecná a nepodložená tvrzení, je žalovaný přesvědčen, že dodržel judikатурní povinnost, podle níž musí správní orgány alespoň ve stručnosti odůvodnit, proč k použití čl. 17 nařízení Dublin III nepřistoupily.
22. Námitky uvedené v žalobě shledal žalovaný irelevantními a účelovými, a proto navrhl zamítnutí žaloby v plném rozsahu.

V. Posouzení věci krajským soudem

23. Krajský soud předně posuzoval, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána osobou oprávněnou [§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] a ve lhůtě podle § 32 odst. 1 písm. a) zákona o azylu.
24. Soud ve věci rozhodl ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, jelikož účastníci řízení s tímto postupem souhlasili (nevyjádřili výslovný nesouhlas s tímto postupem) a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
25. Zdejší soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46

odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (procedurální směrnice). Předmětem posouzení v této věci nejsou samotné důvody pro udělení či neudělení mezinárodní ochrany, nýbrž podmínky pro aplikaci ustanovení § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Existenci závažných důvodů zakládajících domněnku, že v jiném členském státě EU dochází k systémovým nedostatkům azylového systému ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, je soud povinen posuzovat podle skutkového stavu ke dni svého rozhodnutí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2016, č. j. 5 Azs 195/2016-22; rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz)

26. Krajský soud ze správního spisu zjistil následující skutkový stav.

27. Ze **správního spisu** plyne, že žalobkyni bylo Italskou republikou uděleno schengenské vízum č. ITA 043916011s platností od 18. 12. 2023 do 29. 12. 2023, přičemž na území ČR žalobkyně vstoupila dne 23. 12. 2023. Tehdy ji společně se synem převezla sestra osobním vozem z Itálie do ČR. Při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu dne 4. 1. 2024 žalobkyně mj. sdělila, že o italské vízum požádala proto, že kromě Itálie v Rusku nikdo víza nevydává. Žalobkyně přitom nutně potřebovala odvést svého syna z Ruska, kde mu hrozil nástup do armády. V ČR již 16 let žije sestra žalobkyně, která zde má udělený trvalý pobyt. V Itálii žalobkyně požádat o azyl nemůže, protože do Evropy přijela právě za sestrou, s níž chce žít. Na území jiných členských států žalobkyně žádné příbuzné nemá. S Itálií žalobkyni pojí pouze vízum. Když válka skončí, nemá žalobkyně zájem se do Ruska vrátit.

28. Pro účely posouzení možných systémových nedostatků v italském azylovém řízení a podmínek přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu na území Italské republiky založil žalovaný do správního spisu Informaci OAMP: *Itálie: Azylový systém: Řízení o mezinárodní ochraně, azylová legislativa, zranitelné osoby, dublinský systém, azylová střediska, přijímací podmínky, zajišťování a azylové a dublinské statistiky ze dne 31. 7. 2023*. Ve správním spisu je zařazena též žádost o převzetí příslušnosti k posouzení azylové žádosti žalobkyně Italskou republikou ze dne 12. 1. 2024 společně s odpovědí na tuto žádost ze dne 22. 1. 2024, již Itálie uznala svou příslušnost k meritornímu posouzení žádosti žalobkyně. S podklady pro rozhodnutí se žalobkyně osobně seznámila za přítomnosti tlumočnicka ruského jazyka dne 19. 2. 2024, přičemž v reakci na obsah shromážděných podkladů uvedla, že má v ČR rodnou sestru a že se jí v ČR líbí, neboť zde žijí přívětiví lidé a panuje klid. V Itálii oproti tomu nikoho nezná. Zdůraznila, že se nechce vrátit do Ruska, kde by byl její syn nucen nastoupit do armády.

29. Žaloba **není důvodná**.

30. Úvodem právního posouzení věci považuje zdejší soud za vhodné poznamenat, že žalovaným aplikované bezprostředně závazné nařízení Dublin III sleduje především cíl stanovit jednotná kritéria a postupy v rámci společného evropského azylového systému (SEAS), který je založen na myšlence spravedlivého určení příslušnosti jednoho členského státu EU k provedení řízení o udělení mezinárodní ochrany, a to se zřetelem na humanitární zásady a ochranu lidských práv.

31. V této souvislosti pak krajský soud konstatuje, že v posuzované věci není mezi účastníky řízení sporná samotná kvalifikace kritéria příslušnosti členského státu podle dublinského nařízení, jež byla v souzené věci provedena v souladu s čl. 12 nařízení Dublin III na

základě schengenského turistického víza vydaného žalobkyni Italskou republikou. Předmětem sporu v posuzované věci naopak učinili účastníci dvě skupiny otázek, a sice zaprvé, zda se žalovaný dostatečně a řádně věnoval posouzení, zda v Itálii (ne)existují systematické nedostatky v oblasti azylového řízení a podmínek přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu, jež by svou povahou vylučovaly přemístění žalobkyně do Itálie jako primárně příslušného členského státu EU. A za druhé, jestli žalovaný postupoval správně, pokud nepřistoupil k aplikaci čl. 17 dublinského nařízení, a nepřevzal tak odpovědnost za meritorní posouzení žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu namísto Itálie.

32. Nejprve se soud k námitce žalobkyně zabýval otázkou existence systémových (systematických) nedostatků v Itálii a tím, zda tyto mohou vůči žalobkyni představovat nelidské nebo ponižující zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU.
33. Podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III platí, že: „*Pokud nemůže být na základě kritérií vyjmenovaných v tomto nařízení určen příslušný členský stát, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný první členský stát, ve kterém byla žádost podána. Není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát. Pokud podle tohoto odstavce nelze provést přemístění do žádného členského státu určeného na základě kritérií stanovených v kapitole III ani do prvního členského státu, v němž byla žádost podána, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, se stává příslušným členským státem.*“
34. Ve smyslu relevantní judikatury správních soudů je žalovaný v dublinském řízení vždy povinen zabývat se v odůvodnění svého rozhodnutí otázkou, jestli přemístění žadatele do příslušného členského státu nevylučuje existence systémových nedostatků ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III (srov. zde např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Azs 248/2014-27). V tomto ohledu se přitom uplatní mezi členskými státy tzv. domněnka vzájemné důvěry, pro jejíž vyvrácení musí žadatel uvést hodnověrná tvrzení o systémových nedostacích v azylovém řízení podepřená relevantními důkazy (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2019, č. j. 5 Azs 252/2019-41). Krajský soud nicméně upozorňuje, že ani tato domněnka nezbavuje žalovaného jeho zákonné povinnosti shromáždit relevantní podklady o přijímajícím členském státě, aby mohl posoudit, zda je nezbytné aplikovat čl. 3 odst. 2 druhý pododstavec dublinského nařízení a z důvodů systémových nedostatků následně určit jako příslušný jiný členský stát, *in eventum* samotný stát vedoucí dublinské řízení. Jak dovodil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 12. 1. 2017 č. j. 5 Azs 229/2016-44: „*Závěry správního orgánu o tom, zda přemístění žadatele o mezinárodní ochranu do státu primárně určeného jako stát příslušný pro posouzení jeho žádosti nebrání systémové nedostatky, pokud jde o azylové řízení nebo podmínky přijetí žadatelů v daném státě ve smyslu čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, jež s sebou nesou pro žadatele o mezinárodní ochranu riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, musí mít oporu ve zprávách o fungování azylového systému v tomto státě, případně v dalších*

podkladech, které budou obsaženy ve správním spise; v opačném případě se správní orgán dopustí vady řízení dle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.“

35. Krajský soud je toho názoru, že v posuzované věci žalovaný dostal své povinnosti shromáždit relevantní podklady o přijímajícím členském státě v otázce systémových nedostatků ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III a zjistil skutkový stav věci způsobem, o němž nepanují důvodné pochybnosti, jestliže při rozhodování o azylové žádosti žalobkyně vycházel z *Informace OAMP: Itálie: Azylový systém: Řízení o mezinárodní ochraně, azylová legislativa, zranitelné osoby, dublinský systém, azylová střediska, přijímací podmínky, zajišťování a azylové a dublinské statistiky ze dne 31. 7. 2023*. Zdejší soud v této souvislosti především uvádí, že citovaná informace byla vypracována na podkladě informací pocházejících z rozdílných informačních zdrojů (zejména zpráv AIDA, Eurostat, EUAA, Swiss Refugee Watch a dalších materiálů referujících o podmínkách v Itálii; vč. zdrojů primárních, vzniklých v přímo v zemi původu) a lze konstatovat, že svým obsahem a rozsahem poskytuje dostatečně úplný, celistvý a přesvědčivý obraz stran fungování a současné podoby italského azylového systému, jakož i přijímacích podmínek žadatelů o mezinárodní ochranu přicházejících do Itálie. Předmětná zpráva dle krajského soudu obsahuje dostatečně konkrétní poznatky a údaje v ní uvedené lze považovat za přiměřeně aktuální (k vyhotovení informace došlo necelých pět měsíců před podáním azylové žádosti žalobkyně). Pokud tak žalovaný své hodnocení systémových nedostatků založil na uvedené informaci, nelze dospět k závěru, že by jeho posouzení bylo jen ryze formální a učiněno v souzené věci nepřiléhavým a nedostatečným způsobem.
36. Ostatně, sama žalobkyně v rámci správního řízení ani řízení před krajským soudem obsah dané informace v konkrétních souvislostech nijak nezpochybnila. Co víc, žalobkyně v průběhu řízení před žalovaným na nedostatky systémového charakteru a azylového řízení v Itálii vůbec nepoukazovala. Pokud pak žalobkyně v žalobě odkazovala na zprávy ECRE či AIDA (které ve většině případů blíže nekonkretizovala), jimiž upozorňovala zejména na nedostatečné ubytovací kapacity uprchlických středisek v Itálii, krajský soud uvádí, že možnostmi ubytování žadatelů a podmínkami panujícími v uprchlických střediscích v Itálii se dostatečně podrobně zabývá žalovaným použitá *Informace OAMP*, přičemž v ní uvedené údaje se od skutečností tvrzených v žalobě žádným zásadním způsobem neliší. I zpráva žalovaného totiž připouští, že v poslední době čelí Italská republika přílivu zvýšeného počtu migrantů, s čímž nutně souvisí i značné naplnění ubytovacích kapacit a celkové vyšší zatížení italského azylového systému. Při vědomí těchto poznatků tudíž krajský soud zjišťoval, zda je ve vztahu k žalobkyni dáno riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU.
37. Při posouzení této otázky krajský soud vycházel ze závěrů rozsudku velkého senátu SDEU ze dne 19. 3. 2019 ve věci C-163/17 *Jawo*, podle něhož by systémové nedostatky azylového řízení a přijímajících podmínek dosahovaly úrovně neslučitelné s čl. 4 Listiny základních práv EU, pokud by dosahovaly *obzvláště vysoké míry závažnosti*, která závisí na všech okolnostech případu. Této obzvláště vysoké míry závažnosti by bylo dle závěrů SDEU dosaženo, pokud by se osoba, která je zcela závislá na veřejné podpoře, v důsledku nezájmu orgánů členského státu nezávisle na své vůli a osobní volbě ocitla v situaci *silné materiální deprivace*, v níž by nemohla uspokojovat své nejzákladnější potřeby, jako je zejména potřeba se najíst, umýt a ubytovat. V důsledku toho by pak bylo poškozeno její

tělesné či duševní zdraví nebo by se ocitla v zanedbaném stavu, jenž je v rozporu s lidskou důstojností. Uvedené míry závažnosti tudíž nedosahují případy, které se sice vyznačují značně nejistou situací dotčené osoby či podstatným zhoršením jejích životních podmínek, ale neznamenají vážnou materiální deprivaci, že by se dotčená osoba ocitla v natolik závažné situaci, že takovou situaci lze stavět na roveň nelidskému či ponižujícímu zacházení.

38. Smysl a rozsah ochrany před nelidským či ponižujícím zacházením dle čl. 4 Listiny základních práv EU koresponduje se smyslem a rozsahem ochrany před újmou ve smyslu čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech (dále jen „EÚLP“). Při posouzení otázky, zda určité zacházení spadá coby nelidské či ponižující pod zákaz obsažený v čl. 3 EÚLP, lze proto použít rovněž výklad ESLP, jež v několika případech obdobnou otázku posuzoval. Riziko porušení zákazu ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III tak bude dáno, pokud by určité zacházení s žadatelem o azyl mohlo dosáhnout určitého *prahu závažnosti*; posouzení této otázky přitom závisí na souhrnu skutkových okolností, zejm. trvání sporného zacházení, jeho fyzických či duševních účincích, pohlaví, věku a zdravotním stavu konkrétní osoby (srov. např. rozsudky velkého senátu ESLP ve věci *Kudla proti Polsku* ze dne 26. 10. 2000, stížnost č. 30210/96, či *M. S. S. proti Belgii a Řecku* ze dne 21. 1. 2011, stížnost č. 30696/09). Článek 3 EÚLP nicméně nelze vykládat jako závazek státu zajistit každému právo na bydlení (srov. rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Chapman proti Spojenému království* ze dne 18. 1. 2001, stížnost č. 27238/95) ani jako obecný závazek státu poskytnout uprchlíkům finanční podporu, aby si mohli zachovat určitou životní úroveň (srov. rozsudek ESLP ve věci *Muslim proti Turecku* ze dne 26. 4. 2005, stížnost č. 53566/99).
39. Tato obecná kritéria zopakoval ESLP v rozsudku *N. H. a ostatní proti Francii* ze dne 2. 7. 2020, spojené stížnosti č. 28820/13, 75547/13 a 13114/15, přičemž zároveň nevyločil, že stát může nést odpovědnost podle čl. 3 EÚLP, pokud by žadatel o azyl zůstal řadu měsíců bez možnosti zajistit si nejzákladnější potřeby – tj. obživu, hygienu, ubytování a žil ve stálé obavě z napadení a okradení bez vyhlídky na zlepšení své situace. Ve vztahu k Itálii pak sice ESLP ve své dřívější judikatuře několikrát vyslovil, že se při navrácení cizince dopustila porušení základních lidských práv garantovaných EÚLP (viz např. rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Saadi proti Itálii* ze dne 28. 2. 2008, stížnost č. 37201/06). Později nicméně ESLP svou judikaturu upřesnil tak, že celková situace panující v přijímacích a ubytovacích střediscích v Itálii nemůže sama o sobě bez dalšího vytvořit překážku pro předání všech cizinců v režimu nařízení Dublin III do této země a jen za přistoupení výjimečných individuálních skutkových okolností (předchozí traumatické zážitky, věk, zdravotní stav apod.) by bylo možno uvažovat o překážkách vycestování do Itálie (srov. např. rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Tarakhel proti Švýcarsku* ze dne 4. 11. 2014, stížnost č. 29217/12, či rozsudek ESLP ve věci *A. S. proti Švýcarsku* ze dne 30. 9. 2015, stížnost č. 39350/13).
40. Krajský soud tak ve shodě s žalovaným konstatuje, že okolnosti příběhu žalobkyně neumožňují učinit závěr, že by v důsledku přesunu žalobkyně do Itálie mohlo dojít k zásahu do jejích práv způsobem, který by naplňoval znaky ponižujícího či nelidského zacházení, jak je vymezila shora citovaná judikatura. S ohledem na osobu žalobkyně v kombinaci s ostatními zárukami italského azylového systému krajský soud neshledal, že by dílčí systémové nedostatky v Itálii projevující se zejména delšími čekacími lhůtami v

rámci jednotlivých služeb či celkově vyšším obsazením ubytovacích kapacit představovaly takovou překážku, kvůli níž by žalobkyně nemohla do Itálie vycestovat.

41. Pokud se týče samotné osoby žalobkyně, krajský soud uvádí, že tato je zletilou, plně svéprávnou a samostatnou osobou. V životním příběhu žalobkyně, jak jej vylicila žalovanému, nelze nalézt žádné indicie nasvědčující tomu, že by měla být žalobkyně zranitelnou osobou ve smyslu čl. 21 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. 6. 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu, příp. osobou se specifickými potřebami. Žalobkyně je dospělou, soběstačnou a práceschopnou osobou, která navíc disponuje určitými finančními prostředky. V rámci poskytnutí údajů k azylové žádosti žalobkyně vyloučila, že by trpěla významnými zdravotními problémy, jež by její transfer do Itálie znemožňovaly (v rámci poskytnutí údajů k žádosti zmínila toliko potíže se zvýšeným krevním tlakem a skutečnost, že ve vlasti dříve podstoupila několik blíže nespecifikovaných operací). Zároveň nebylo v průběhu správního ani soudního řízení zjištěno, že by žalobkyně měla být dříve podrobena jakémukoli formě ponižujícího či nelidského zacházení (např. byla předmětem obchodování s lidmi, čelila fyzickému či psychickému násilí v hrubé formě), což by činilo její vycestování problematickým. Konečně soud neshledal, že by přemístění žalobkyně do Itálie nebylo možné z důvodu péče o nezletilé dítě, neboť dle poskytnutých údajů k žádosti má žalobkyně pouze dva v současnosti již zletilé syny.
42. V této souvislosti považuje zdejší soud též za vhodné poznamenat, že žalobkyně v Itálii nikdy dříve o udělení mezinárodní ochrany nežádala a ani zde po delší dobu nepobývala (Itálie pro ni představovala pouze transitní zemi), a tudíž u ní absentuje i jakákoliv individuální zkušenost s nevyhovujícím zacházením v Itálii či nedostatky místního azylového systému. Obdobně krajský soud konstatuje, že žalobkyně ve správním řízení netvrdila žádné nebezpečí, jež by jí v případě přemístění do Itálie hrozilo. Pouze opakovaně uváděla, že v ČR žije její sestra a že se jí zde líbí, neboť jsou zde přívětiví lidé a klid. V tomto ohledu však zdejší soud zdůrazňuje, že subjektivní preference ohledně země, v níž má probíhat řízení o podané azylové žádosti (tzv. *forum* či *asylum shopping*), není podle pravidel SEAS nijak chráněno a nepředstavuje relevantní kritérium pro určení příslušného členského státu ve smyslu nařízení Dublin III.
43. K vlastním námitkám žalobkyně stran nedostatečných ubytovacích kapacit v Itálii pak krajský soud uvádí následující. Je pravdou, že žalobkyně skutečně v současnosti nemůže v Itálii využít služeb nabízených tzv. systémem SAI (dříve SPRAR či SIPROIMI), které jsou určeny primárně osobám již požívajícím mezinárodní ochranu či nezletilým bez doprovodu. Dle informace žalovaného má však žalobkyně možnost získat ubytování jak v rámci sítě středisek prvotního příjmu (CPA), tak ve střediscích zvláštního příjmu (systém CAS), které dohromady poskytují několik desítek tisíc ubytovacích míst. Případně může žalobkyně využít i ubytovacích kapacit nabízených soukromými či náboženskými subjekty. Do doby, než se najdou volná místa ve vládních střediscích, může prefekt (úředník pověřený činností v oblasti azylové politiky) též na nezbytně nutnou dobu zajistit přijetí žadatelů o azyl v provizorních strukturách, ve kterých je zajištěna strava, ubytování, ošacení, zdravotní péče a jazykově-kulturní mediace. Tyto služby jsou pak v témže rozsahu poskytovány rovněž v rámci ubytování na úrovních systémů CPA a CAS. Do všech středisek je umožněn přístup zástupcům UNHCR, právníkům, zaměstnancům nevládních organizací či příbuzným žadatelů. Skutečnost, že v důsledku vytíženosti italského azylového systému nejsou některá ubytovací střediska

schopna poskytovat taktéž volnočasové aktivity, integrační služby či psychosociální poradenství, potom nemůže s ohledem na uvedená judikатурní kritéria postačovat pro závěr o vzniku rizika ponižujícího či nelidského zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU. Krajský soud podotýká, že žalobkyně není bez finančních prostředků, takže není nezbytně odkázána na pomoc státu ohledně zajištění bydlení.

44. Navíc, z informace založené ve správním spisu vyplývá, že největším problémům s přeplněním ubytovacích kapacit čelí (zejména v důsledku masivního nárustu počtu migrantů přicházejícího z afrických zemí) přijímací a pobytová střediska umístěná právě na jihu Itálie, příp. na ostrovech patřících Itálii (hotspot na ostrově Lampedusa). Co se týká dublinských navrátilců, kteří v Itálii doposud nepodali žádost o azyl, je k posouzení jejich žádosti odpovědná provincie, ve které se nachází letiště, skrze něž poprvé vstoupili na italské území. Za situace, kdy žalobkyně bude přemístěna na území Itálie skrze mezinárodní letiště v Miláně, jež se nachází v provincii Varese (situované na samotném severním cípu země), bude k posouzení žádosti žalobkyně odpovědná právě tato provincie. Je tak krajně nepravděpodobné, že by byla žalobkyně po dobu, než bude o její žádosti rozhodnuto, umístěna do některého ze středisek nacházejících se na jihu Itálie, kde by musela čelit nepříjemnostem v souvislosti s jejich přeplněním.
45. K namítaným obtížím při hledání zaměstnání pak zdejší soud s odkazem na zprávu žalovaného jen ve stručnosti uvádí, že žadatelé o azyl mají po 60 dnech od formalizace své žádosti přístup na italský pracovní trh. A byť může být nalezení vhodného zaměstnání pro žadatele jako cizince obtížnější, nelze pominout fakt, že žalobkyně je plně práce schopnou osobou, které ve výkonu pracovní činnosti nic nebrání. K tomu je třeba rovněž dodat, že jestliže by žalobkyně prokázala nedostatek vlastních finančních prostředků (což není její případ), má obecně nárok na hmotnou i finanční pomoc, a to po celou dobu řízení o mezinárodní ochraně. V praxi je vyžadováno jen čestné prohlášení, v němž je třeba nedostatek financí uvést. Samotná materiální pomoc je pak poskytována prostřednictvím ubytovacích zařízení, přičemž zahrnuje nejen ubytování, nýbrž i stravu, hygienické potřeby, peníze na mobilní telefon či kapesné ve výši 2,5 €/osoba/den. Omezení podpory je přitom možné jen za přesně vymezených podmínek (v případě svévolného opuštění ubytovacího střediska, nedostavení se k pohovoru atd.).
46. Krajský soud tedy shrnuje, že i když se v Itálii dlouhodobě vyskytují dílčí nedostatky v oblasti ubytovacích kapacit, nepředstavuje tato skutečnost v případě žalobkyně riziko, jež by bylo rozporné s čl. 4 Listiny základních práv EU a vedlo by k aplikaci čl. 3 odst. 2 dublinského nařízení. Žalovaný správně vyhodnotil otázku existence systémových nedostatků v Itálii a jejich důsledků ve vztahu k žalobkyni a dostatečně přihlédl ke všem skutečnostem, které vyšly v řízení najevo. Námitka žalobkyně je proto nedůvodná.
47. Žalobkyně spatřovala pochybení žalovaného též v tom, že nedostatečně zvážil aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III, které umožňuje členskému státu na základě diskrece atrahovat příslušnost k provedení azylového řízení. Podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III platí, že: „Odchylně od čl. 3 odst. 1 se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný. Členský stát, který se rozhodl, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu podle tohoto odstavce, se stává příslušným členským státem a přebírá povinnosti s tím spojené. V případě potřeby uvědomí prostřednictvím elektronické komunikační sítě „DubliNet“, zřízené podle článku 18 nařízení (ES) č. 1560/2003, původně příslušný členský stát, členský stát, který vede řízení o určení

příslušného členského státu, nebo členský stát, kterému byla podána žádost o převzetí nebo přijetí zpět. Členský stát, který se stal příslušným podle tohoto odstavce, uvede v systému Eurodac v souladu s nařízením (EU) č. 603/2013 datum, kdy se rozhodl, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu.“

48. Krajský soud ohledně výkladu čl. 17 dublinského nařízení odkazuje na judikaturu SDEU, která opakovaně dovodila, že toto ustanovení má diskreční povahu a ponechává na uvážení každého členského státu, zda věcně posoudí předloženou žádost o mezinárodní ochranu, i když k jejímu posouzení není příslušný dle kritérií pro určení členského státu stanovených v nařízení Dublin III (srov. rozsudek SDEU ze dne 23. 1. 2019 ve věci C-661/17 *M. A. a další*). Možnost takového postupu přitom není žádným zvláštním způsobem podmíněna (viz k tomu rozsudek SDEU ze dne 30. 5. 2013 ve věci C-528/11 *Halaf*) a každý členský stát se může svrchovaně rozhodnout s ohledem na politické, humanitární a praktické úvahy, zda azylovou žádost k posouzení přijme či nikoliv (viz rozsudek SDEU ze dne 4. 10. 2018 ve věci C-56/17 *Fathi*).
49. Existenci diskrečního oprávnění a širokého prostoru k uvážení členského státu při aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III potvrzuje i ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. k tomu např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 7. 2015, č. j. 3 Azs 15/2015-50, ze dne 18. 5. 2016, č. j. 6 Azs 67/2016-34, či ze dne 26. 5. 2016, č. j. 2 Azs 113/2016-26). V rozsudku ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24, přitom Nejvyšší správní soud vyslovil právní závěr, že čl. 17 dublinského nařízení neznamená právo členského státu k libovůli, nýbrž „jeho povinnost hledat a nacházet racionální řešení přiměřená konkrétním okolnostem. Pokud z okolností případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele, je na místě úvahu o aplikaci uvedeného ustanovení učinit“. Úkolem soudu v těchto případech je přezkum diskrečního oprávnění, přičemž soud hodnotí pouze to, zda meze tohoto uvážení nebyly ze strany správního orgánu překročeny nebo zda toto uvážení nebylo zneužito; správnímu soudu nepřísluší nahrazovat správní uvážení náležející správnímu orgánu uvážením soudním (srov. k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2015, č. j. 8 As 133/2014-51, a v něm citovanou judikaturu).
50. Krajský soud uvádí, že v posuzované věci neshledal ve vztahu k aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III ze strany žalovaného žádné pochybení. Z napadeného rozhodnutí jednoznačně vyplývá, že žalovaný využití diskrečního oprávnění ve smyslu čl. 17 dublinského nařízení zvažoval, avšak v azylovém příběhu žalobkyně nenalezl žádný „důvod zvláštního zřetele hodný“. Ve své úvaze přitom zohlednil, že žalobkyně je zletilou a nezávislou osobou, přičemž k posouzení azylové žádosti jejího syna je taktéž příslušná Italská republika. Ani v případě přemístění do Itálie tudíž žalobkyně nepřijde o osobní kontakt se synem. Úvaha žalovaného, podle níž smyslem převzetí odpovědnosti (tj. příslušnosti) není zvýšení komfortnosti žadatele, je pak zcela racionální a má oporu nejen v ustanoveních nařízení Dublin III, ale i v relevantní judikatuře správních soudů.
51. Současně se žalovaný z hlediska možné aplikace čl. 17 dublinského nařízení zabýval i otázkou dosavadního zázemí a personálních vazeb žalobkyně v ČR. Přitom zcela jasně dovodil, že ani přítomnost sestry žalobkyně v ČR nemůže vést k tomu, aby ČR převzala příslušnost k věcnému posouzení azylové žádosti žalobkyně. Dle žalovaného nic nebrání tomu, aby žalobkyně mohla pomoci své sestře (např. finanční) nadále využívat i po svém přemístění do Itálie. K tomu zdejší soud jen pro úplnost dodává, že sestru žalobkyně nelze považovat ani za rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 písm. g), ani za osobu příbuznou ve smyslu čl. 2 písm. h) dublinského nařízení. V případě sourozeneckého

vztahu právní úprava nařízení Dublin III nechrání vzájemné vazby v takovém rozsahu, jak to činí u rodinných příslušníků, příp. u osob příbuzných. Proto narušení osobního kontaktu se sestrou, jenž není nijak zaručen, nemůže představovat okolnost hodnou zvláštního zřetele, pro níž by bylo třeba aktivovat čl. 17 citovaného nařízení.

52. Jelikož krajský soud vyhodnotil úvahy žalovaného ohledně užití čl. 17 nařízení Dublin III jako přezkoumatelné a provedené zcela v mezích správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), neshledal námitku žalobkyně důvodnou.

VI. Závěr a náklady řízení

53. S ohledem na shora uvedené důvody rozhodl krajský soud o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
54. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně nebyla ve věci úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.). Žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, resp. ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, pročez se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 30. května 2024

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce